

מסורת הש"ס

א) מוסף ע"י א"ת [תמורה
ג, 7] א) [מנייה א"ת];
ד) [מוספתה ע"י פ"ט];
ה) [לקמן ע"י 3, 1] שבעות
ו, 1) [בכרתה לא: קדושת
ח: ושי"ן]; ח) [מוספתה ע"י
פ"ט לקמן ע"י 1, 7] [לקמן
ס, 1] [ע"י 3, 9] [בכרתה
כ, 1] [ס: ס"א: ותיב];

תורה אור השלם

1. ונקב שם ? מות יומת
רגום י' רגמו בו כל העדה
כפר באזרח בנגב שם
יומת:
ויקרא כד טו
2. מה אקב לא קבא אל
תקח אָעִם לא וְעַם ה'
במדבר כג ח
3. אלהים לא תקלל
וְתִשָּׂא בַעַמְךָ לֹא תֵאָרֶר.
שמות כב כ
4. וְחָק יִדְוָרְעֶה הַבְּרִית
אָרוֹן אֲחֵךְ וְקָבֹךְ חַר
בְּדַלְתוֹ וְיָחַד אֶת־אֵזֶל
הַמִּזְבֵּחַ מִמִּנְיַן בְּבֹאֵי אִישׁ
בֵּית ה' וְתָנֹה שְׁמֵהּ
הַבְּרִיתִים שְׁמֵי הַסֵּף אֵת
כָּל הַכֶּסֶף הַמְּקִיב בֵּית
ה';
מלכים ב י ב
5. וְנִתְּצָתָם אֶת מִזְבְּחָתָם
וְשִׁבְרָתָם אֶת מִצְבְּתָתָם
וְאֲשִׁירֵיהֶם תִּשְׁרֹפֶנּוּ כַּאֲשֶׁר
וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּגְדַּעֲנָם
וְאֲבָדְתָם אֶת שְׁמֵם מִן
הַמִּקְדָּשׁ הַזֶּה: וְהָיָה לָא
תַעֲשׂוּן בָּן לֵךְ
אֱלֹהֵיהֶם:

- דברים יב ג-ד
6. וְיָחַד מִלִּשְׁהוּ וְיִתְּנֶנּוּ אֶת
הַקְּנֻיִם אֶל־הָאֵלֹהִים אֲשֶׁר
נִקְבְּוּ בְּשֵׁמוֹת:
- במדבר יד
7. אֵת ה' אֱלֹהֵיךָ תִּירָא
וְאָתוֹ תַעֲבֹד וְשָׁמְנוּ
תִּשְׁבַּע: דברים יג ו
8. וְיָקֵב בֶּן דָּאֲשָׁה
הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת הַשֵּׁם
וְקָלַל וְיָבִיאוּ אֹתוֹ אֶל
מִשְׁהוּ וְשָׂם אֹמֶן לְשֵׁמֹת
בֵּת דְּבָרֵי לְמִשְׁהוּ דָן:
ויקרא כד יא
9. הוֹצֵא אֶת הַמִּקְדָּשׁ תִּירָא
מִחוּצָה לְמִתְּנָה וְסָמְכוּ כָל
הַשְּׂמֵעִים אֶת יָדֵיהֶם כָּל
רֹאשׁוֹ וְיָרְגֻמוּ אֹתוֹ כָּל
הָעֵדָה: ויקרא כד יב
10. וְאֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
תִּדְבֹר לֵאמֹר אִישׁ אִישׁ
בִּי יִקְלַל אֱלֹהֵי וְיִשָּׂא
וְהָיָה: ויקרא כד יג
11. וְיָצֵוּ ה' אֱלֹהִים עַל
הָאָדָם לֵאמֹר מִכֹּל עֵץ
הַגֵּן אָכַל אֲתָבֹל:
בראשית ב טו

גליון הש"ס

גמ' דאמר קרא ונוקב שם.
ע"י לקמן טו ע"א כשי'
ד"ה נקנו:

מוסף רש"י

איש איש כי יקלל בו'
מה תלמוד לומר. מאחר
שעמד לכתוב ונקב שם ה'
מות יומת. לכתוב איש איש
כי יקו ויש ונשא מטו'
וימת (שבועות ד, 7). על
שם המיוחד. זו ארבע
אותיות לוי"ו ה"י (ע"י 10)
ועל הכינוי באזהרה.
אלהים לא תקלל (שם).

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין נו.

אינה אלא סייף. ולקמן איכה מ"ד אלא חנק והא דכתיב (בכרשית לח)
גזי תמר והוליוה ומסרף לאו משום דדינא הכי דאפילו מיתה
לא נמחייבה לא דדינא דידהו ולא דדין וכשהחמירו עליה לחייבה
מיתה כיצמה שזימה אוקמוה אמימת צת כהן דבשריפה לפי שהיתה
צמו של סס: **ואליבא דרבי**

מאיר. דלרצנ' הא אמרי על הכינוי
באזהרה ורצנ' דלצני נח ואזהרתו זו
היא מיתתו כיון דבישראל ליכא מיתה
לא מרבי' עו"ג למיתה מקרא
דכתיב גבי ישראל דישאל לית צרו
מיתה מיהו קשה מנא ליה דפליג רבי
יחזק ארצני מיישא דלפטר מודה
ר' יחזק דמרצין עובד כוכבים מכגר
וכאזרח והכא דקרא דאיש קאי דלא
מיתוקם לרבות אלא דהעבדי כוכבים
אלא לר"מ וי"ל דמכגר וכאזרח לא
מרצין אי לאו דמתרבי עובד כוכבים
מאיש איש ומאיש איש לחוד לא הוה
מרצין אי לאו כגר וכאזרח כיון
דבישראל ליכא מיתה והא דבעי
צמון איש דעבי נמי לר' מיישא דלא
קשה ליה כלל אלא לר' יחזק אליבא
דרצנ' עני: **איש כי יקלל אמה א'.**
תימה הא אילטרין כדררשנין צפרק מי
שה' עמא (פסחים 15: 1) למ"ד מגדף היינו
עובד עבודת כוכבים אילטרין כי יקלל
לגופיה לאשמועי' דאיכא כרת צמנך
את השס דכתיב הכא ונשא חטאו
וכתיב דחלל דעשו פסח ראשון חטאו
ישא ולמ"ד מגדף היינו מצרך את השס
דאית זיה כרת כדדיא דכתיב את השס
הוא מגדף ונכרתה אילטרין האי קרא
לאגמורי כרת לחלל פסח שני וי"ל
דהכל דיש כי יקלל למ"ל דה"ל
למיתבד ונשא חטאו גבי ונוקב שם:
ועל הכינויים באזהרה דכתיב אלהים
אלא בסייף היא תנו רבנן ¹⁰ איש מה ת"ל ⁹ איש
לכרת דררשנין צפסחים (ס): ואליכא
כרת אכינויין והא דקאמר באזהרה
למעוטי מיתה ולא למעוטי כרת:
לאמר

נפקא ד' ¹¹ או ¹⁰ ברכת השם אמר ר' יצחק נפחא לא נצרכא אלא לרבותא הכינויין
ואליבא דרבי מאיר ¹⁰ דתניא ¹⁰ איש איש כי יקלל אלהיו ונשא מטאו מה תלמוד
לומר והלא כבר נאמר ונוקב שם ה' מות יומת לפי שנאמר ונוקב שם מות
יומת יכול לא יהא חייב אלא על שם המיוחד בלבד מצנין לרבות כל הכינויין
תלמוד לומר איש כי יקלל אלהיו מכל מקום דברי רבי מאיר והכמים
אומרים על שם המיוחד במיתה ועל הכינויין באזהרה ופליגא דרבי מיישא
דאמר רבי מיישא יבן נח שבוך את השם בכינויים לרבנן חייב מאי מעמא
דאמר קרא וכגר כאזרח גר ואזרח הוא דבעינן בנקבו שם אבל עובד כוכבים
אפילו בכינוי ורבי מאיר האי כגר כאזרח מאי עביד ליה גר ואזרח בסקולה
אבל עובד כוכבים בסייף סלקא דעתך דאמינא הואיל ואיתרבו איתרבו קמ"ל
ורבי יצחק נפחא אליבא דרבנן האי כגר כאזרח מאי עביד ליה גר ואזרח הוא
דבעינן שם בשם אבל עובד כוכבים לא בעינן שם בשם איש איש למה לי
¹¹ דיברה תורה כלשון בני אדם תנו רבנן ¹⁰ השבע מצות נצטוו בני נח
דינין וברכת השם ע"ז גילוי עריות ושפיכות דמים וגזל ואבר מן החי
רבי

ולא דמו לכנויים דמתני' דקתי יכה יוסי את יוסי דכתיב מתי' דנין את העדים בכינוי
לאו חייב השס הוא דכרשנין לעיל: על שם המיוחד. דהא כתיב ה' והיינו שם מיוחד דכתיב זה שמי לעולם (שמות א): כי יקלל אלהיו.
דעינן כנוי דלאו שם המיוחד וסמך ליה מיתה ונוקב שם ה' מות יומת וקאי נמי אפי' יקלל אלהיו: **וחי"א על שם המיוחד צמטה.**
דכתיב ונוקב שם ה' וגו' והאי ונשא חטאו לאו מיתה אלא ונשא חטאו דכרת: ועל הכינויין באזהרה. אלהים לא תקלל אף על הכינויין
מוהר זש המיוחד נמי צהא אזהרה נפיק דכל אלהים לשון שררה כמו (ס ו) נמתין אלהים: **ופליגא דרבי מיישא.** הא דלמר ר' יחזק
נפחא לרבות את הכנויים ואליבא דרבי מאיר דמשמע הא לרבנן פטור בן נח על הכנויין פליגא דרבי מיישא דאיהו סבר אע"ג דלמר
רבנן על הכנויין באזהרה בישראל מיהו עובד כוכבים חייב מיתה מכגר וכאזרח מדכתיב גר ואזרח ימיה ש"מ לחיובי עובד כוכבים
בכנוי: ור"מ דלמר גר ואזרח חייבין בכנוי ועובדי כוכבים ⁹ איתרבו מאיש איש ממאי קא ממעט גר ואזרח לצני נח: **הואיל ואיסרבו.**
לאהי פרשתא לכנויין איתרבו אף לכל האמור צפרשה וצפסילה: ור' יחזק נפחא אליבא דרבנן. כיון דלמר ר' רצנ' עובדי כוכבים פטורין מן הכנוי
כישרגר גר ואזרח מאי קא ממעטי אי למעוטיניהו מסקילה לא אילטרין דמתיכא מתי' הא לא איתרבו צהא פרשתא דבשלמא לר' מאיר סד"א
הואיל ואיתרבי איתרבי: איש איש למה לי. בין לר' מיישא בין לר' יחזק נפחא אליבא דרבנן צהא פרשתא נפחא כנויים מנר
ואזרח נפיק לר' מיישא ואי לר' יחזק נפחא הא אמר לרבנן פטורין: **שבע מצות.** ילף להו לקמן [ע"י 10]: **וגלוי עריות.** כולן חוץ מנערה המאורסה
דכתיב גבי אצמנך (בכרשית ט) הנך מת על האשה אשר לקחת והיא צעולה צעל צעולה צעל יש להם נערה המאורסה אין להם [ולקמן טו]:

עין משפט
גר מצוה

עו א מיי פ"ב מהלכות
עבדים הלכה ט סמנ
לאון טו:
עו ב מיי שם גליו:
עו ג מיי שם הל"ח:
עו ד מיי פ"ט מהל'
עו ה מיי הלכה ט א
סמנ לאון טו:
פ ה מיי שם הלכה ט ופ"י
שם הלכה ה:
פא ו מיי פ"ב מהל'
עבדים הל"ח סמנ
לאון טו:
פב ז מיי פ"ט מהלכות
מלכים הלכה ג:
פג ח מיי שם הל"ח:

רבינו הנאל

חייב עד שיפוש את השם
גנא עד שיברך שם בשם.
מנא לן אמר שמואל
דאמר קרא ונוקב שם
ה' בנקבו שם. וממאי
דנוקב לישנא דברוכי הוא
בכינוי שנאמר מה אקוב
השם וקילל מרוב חובות
אלהים לא תקלל איבעי
תימא מהכא ויקוב בן
האשה הישראלית את
השם ויקלל וכי תימא
רתוי עבד נקב את
השם שנאמר ויהי כשמוע
את המקלל ולא כתוב
הוצא הנוקב והמקלל
הוא המקלל תרווייהו
חדא היא: ירושלמי
מניין שקורעין על קללת
השם שנאמר ויהי כשמוע
זוהיה ויקרע את בגדיו
וגו' תני ר' אושיאי
אתה השומע מגו חייב
לקרוע שני' אני ה'
אלהי כל בשר. מהו
לקרוע בזמן הזה שמטא
דר' יוחנן אמרו משרבו
הדבנין פסקו מלקרוע.
מהו לקרוע על הכנויין
שמעוניה מהדא ריש לקיש
היה מהלך באיסטראט
לכני בתר כותי והוה הוא
מגדף והוא קרע כותי
מגדף והוא קרע. נחח
ליה מחמרא ויהב ליה
אמר
ליה רישעא אית לאימן
מלבושין מספקא לי. ש"מ
קורעין על הכנויין בזמן
הזה ואפי' מן הכותיים:
פ' עד שיברך שם בשם
יקלל שם כלומר יזכור
שם ויקללו אותו השם
בשם. ת"ר מה ת"ל איש
איש לרבות את הנכרים
איש המיוחד על ברכת השם
כישאל ואין נהרגין אלא
בסייף שכל מיתה האמורה
לכני נח אינה אלא בסייף.
אית כל הכנויין ת"ל איש
איש כי יקלל אלהיו ונשא
חטאו מכל מקום. דברי
ר' מאיר וחי"א על שם
המיוחד ובמיתה שנאמר
ונוקב שם ה' מות יומת
ועל הכנויין באזהרה שני'
מיישא
פליג על האי תנא ואמר
לרבנן גו אפילו בכנויין
ההוא נח שנאמר כגר כאזרח
בנקבו שם יומת. גר ואזרח
אינו חייבין מיתה אלא
על שם המיוחד. אבל בן
נח אפילו בכנויין חייב:
ת"ד שבע מצות נצטוו